

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ**

**HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR'IN "METRES"
ROMANINDA MADDİ UNSURLAR**

BİTİRME ÇALIŞMASI

HAZIRLAYAN

950549

ALİ ÇOBAN

TEZ DANIŞMANI

DOÇ. DR. BÜLENT YORULMAZ

LEFKOŞA 1999

ÖNSÖZ

Mezuniyet çalışmam için seçtiğim Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın METRES romanı, Kemal Bek tarafından sadeleştirilmiştir. 1998 yedinci baskı olup Özgür yayınevi tarafından basılmıştır.

Romanı okurken ilk önce kelimeleri çıkarıp, bunları fişleme usulü ile ayırdım. Fişlere yazdığım kelimelerden gerekli gördüklerimin anlamlarını bulup yazdım ve kelimeleri alfabetik sıraya dizdim. Daha sonra çalışmamı müsvette kağıtlarına geçirdim ve yazılmak üzere bilgisayara verdim.

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın METRES romanını bana mezuniyet çalışması olarak verdiği için, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Sayın Bülent Yorulmaz'a saygılarımı sunar teşekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

1- Giriş

2- Yazarın Hayatı

3- Açıklamalar

3.1- Kılık Kıyafet ve Aksesuar

3.2- Mekan

3.3- Yiyecek İçecek

3.4- Eşya

4- İndeks

5- Kaynakça

GİRİŞ

Bu romanı seçerken amacım günümüzde kullanılmayan, unutulmuş olan bir takım maddi unsurları ortaya çıkarmak ve bilinmeyenler hakkında gerekli araştırmayı yapıp bunları açıklamaktı.

Metres romanını okurken yazarın basit, anlaşılır dil ve uslûbu sayesinde pek bir zorlukla karşılaşmadım. Romanı çok büyük bir haz duyarak okudum.

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın METRES romanında, mutluluğu ailesinde değil evlilik dışında arayan Hâmi, Müştak ve Reyhan'ın başlarına gelenleri anlatıyor. Parnas İstanbul'a gelerek metreslik mesleği ile geçinen bir Fransız'dır ve üç arkadaşın yaşamlarına bir bomba gibi düşer. Gürpınar bu romanında, yine ibret verici anlatımıyla, güldürüyle ağlatıyı harmanlayarak, okurlarını hem güldürüyor hem de düşündürüyor.

HÜSEYİN RAHİMİ GÜRPINAR

(1864 – 1944)

17 Ağustos 1864'te, İstanbul'un Ayaspaşa semtinde doğan Hüseyin Rahmi Gürpınar, hünkar yaverlerinden Mehmet Sait Paşa'nın oğludur. Çocukluğu teyzesinin Aksaray'daki konağında geçer.

Hüseyin Rahmi, ilk öğreniminden sonra, önce Beyazıt'taki Mahmudiye Rüştîyesi'nde okumaya başlar ama diploma almadan Mahrec-ı Aklam adı verilen bir tür meslek okuluna geçer. Bu okul devlet memuru yetiştiren bir okuldur. 1878'de Mülkiye İdadisi'ne yazılır; ancak ikinci sınıftayken, hastalandığı için ayrılmak zorunda kalır.

1880'de Adliye Nezareti Umur-u Cezaiye Kalemi'nde (Ceza İşleri Bürosu) memur olarak çalışmaya başlar. Daha sonra İkinci Asliye Mahkemesi Namzet üyeliğinde bulunur.

1908 Meşrutiyeti'nden sonra, resmi görevinden ayrılır ve yapıtlarını yayımlamaya başlar.

1912'de Heybeliada'da yaptırdığı köşke taşınır ve ömrünün otuz yılını bu köşte geçirir. 1914'te Darül Bedâi kurulduğu zaman oluşturulan edebi kurul üyeliğine atanır. İkdâm Gazetesi'nde, tiyatro yazıları'da yayınlar. 1936'da Kütahya milletvekili seçilmesi ile başlayan siyasi yaşamı iki dönem sonra 1943'te sona erer. Hüseyin Rahmi Gürpınar, 8 Mart 1944 de vefat eder.

1887'de yayınlanan ilk yazısı, *İstanbul'da Bir Frenk* adını taşır. Hüseyin Rahmi'nin ilk romanı'da 1887'de Ahmet Mithat Efendi'nin çıkardığı Tercuman-ı Hakikat gazetesinde tefrika edilmeye başlar.

Hüseyin Rahmi, daha ilk yapıtı ile yani *Şık* romanı ile büyük ün kazanır. Üstadı Ahmet Mithat Efendi gibi hem okurlarını bilinçlendirmeye, çağdaşlaştırmaya, boş inançlardan, çağdışılıklardan kurtarmaya, hemde bunu yaparken eylendirmeye, okura hoşça vakit geçirtmeye çalışır. Bu arada, ileride değinileceği gibi, belki biraz aşırıya kaçır, öğreticiliğin dozunu biraz kaçırır; ama onun inancına göre, roman estetiği ister zedelensin, ister zedelenmesin, bunun o dönemde, o koşullarda, yaşamsal bir gereği vardır.

Hüseyin Rahmi'nin romanlarında, ilk kez yapmacıksız bir yapı vardır. İstanbul'un bütün semtleriyle, mahallenin delisinden konak hanımefendisine, sokak çocuklarından kayınpederinin evine yan gelen içgüveyine kadar, kimi ve neyi konu alıyorsa onu yerli renkleriyle betimlemesini bilir.

Hüseyin Rahmi, sanatı, halkı yükseltmek için bir araç olarak görür. Bu nedenle, bütün yazarlık yaşamı boyunca üzerine gitmediği, eleştirip alay etmediği hiç bir toplumsal kurum yoktur; iki yüzlü aile ahlakını

(daha doğrusu ahlaksızlığını), dini kötüye kullanıp dünyalıklarını doğrultan yobazları, karısını yada kocasını aldatan eşleri, her türlü rezaleti Avrupalılaştırmanın bir gereği olarak gören kadınları, tüyü bitmedik yetimin hakkını gasp eden ticaret erbabını yergilerinin hedefi olarak işlerken, amacı yalnızca okuru biraz olsun düşündürmek ve eğlendirmektir.

Berna Moran'ın deyişiyle, "halk cahil kaldıkça hiçbir şeyin düzelmiyeceğine inandığından, halkın geleneklere, göreneklere ve dine dayalı zihniyeti yerine, Batı'nın akla, bilime dayalı pozitivist zihniyetini yerleştirmek istemiştir. Onun için, romanlarında hep eski kafa, yeni kafa dediği iki zihniyetin çarpıştığına tanık oluruz.

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Romanları ve Romanlarında Şahıslar Kadrosu adlı yapıtında Önder Göçgün, Hüseyin Rahmi'nin işlediği konuları şöyle sınıflandırmaktadır.

1. Batılılaşmayı yanlış anlayan, davranışları Türk toplumunun gelenekleriyle tezat teşkil ettiği için gülünç durumlara düşen, alafiranga, züppe ve dejenere tiplere yer veren eserler. (Şık, Mürebbiye, Metres, Şipsevdi, Tutuşmuş Gönüller, Gönül Bir Değirmendir Sevda Öğütür, Dirilen İskelet, Kaderin Cilvesi, Can Pazarı).
2. Toplumun gerisine itilmiş, yokluklar içinde kıvranan, genellikle her türlü himayeden mahrum, zavallı, aciz kimseleri ve onların problemlerini, düştükleri kötü durumları ele alan eserler. (İffet, Nimetşinas, Hakka Sığındık, Billur Kalp).
3. Bâtıl şeylere inanan ve bir takım fantastik unsurların etkisinde kalan tipleri konu edilen eserler. (Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç, Gulyabani, Cadı, Efsuncu Baba, Muhabbet Tilsimi, Mezarından Kalkan Şehit, Şeytan İşi).
4. Karı koca geçimsizliklerini ve bunların zeminini hazırlayan çeşitli faktörleri işleyen eserler. (Mutallâka, Tebessüm-i Elem).
5. Kadının veya erkeğin isteğine aykırı olarak yapılan evlilikleri ve bunların olumsuz neticelerini konu alan eserler. (Muadele-i Sevda, Tesadüf, Sevda Peşinde, Son Arzu).
6. Yaşlı erkeklerle evlendirilen genç kızların fizyolojik ve ruhsal çırpınmalarını, ev içindeki veya dışındaki kendi yaşlıları delikanlılarla gayrimeşru münasebetlerini, türlü maceralarını ve neticede tam anlamıyla ahlaki düşüşlerini sergileyen eserler.
7. (Toraman, Cehenlemlik, Dünyanın Mihveri, Kadın mı para mı ?, Namuslu Kokotlar).

8. Toplumu temelinden sarsan sosyal meselerin en mühimlerinden birini teşkil eden fuhuşu, son derece realist ölçüler içerisinde gözler önüne seren eserler. (Hayattan Sayfalar, Kokotlar Mektebi).
9. Felsefeyi hareket noktası kabul ederek, dünya ve ahiret ile ilgili çeşitli hadiselerle uğraşan filozof tavırlı kimseleri, onların fikri ve ruhsal yapılarını, anlayışlarını, davranış özelliklerini, eğilimlerini ve ideallerini ele alan eserler. (Yeni Filozof, İnsanlar Önce Maymun mu idi ?).
10. Ruhsal bakımdan hasta tipleri ve onların toplum içerisindeki son derece olumsuz, zararlı hareketlerini, bir psikolog titizliği ile tahlil ve tenkit eden eserler. (Ben Deli miyim ?, Utanmaz Adam).
11. İlerlemiş yaşlarına ramen, hâlâ olgunlaşmamış ve kendilerini sadece cinsel içgüdülerine teslim etmiş tipleri, yer yer hicvederek ele alan eserler. (Evlere Şenlik Kaynanam Nasıl Kudurdu ?).
12. Tehtit ile para sızdırmak amacıyla kaçırılan insanları ve onlara türlü eziyetler çektiren eşkiyayı konu alan eserler. (Eşkiya İninde).
13. Baştan sona polisiye bir nitelik taşıyan, gerilimi yüksek eserler. (Kesik Baş).
14. Ruhçuluk ve bu nedenle ruhçuluğa inanan kimselerin geçirdikleri sarsıntıları konu alan eserler. (Ölüler Yaşıyor mu ?).
15. Çeşitli psikolojik zigzaglar çizerek çareyi canlarına kıymakta bulan ve neticede intihar manyasına tutulan zavallıları ve onların bu hallerini tasfire yönelik eserler. (Ölüm Bir Kurtuluş mudur ?).

Hüseyin Rahmi'nin romanlarında işlediği tipler, toplumun her kesiminden, her yaştan, her ruhsal durumda olan tiplerdir: Yoksullar, dilenciler, evlatlıklar, öksüz ve yetimler, gayrimeşru çocuklar, iffetsizler, alafranga-dejenere-züppe tipler, yobazlar, milliyetçiler, devrimciler, Fransızlar, Rumlar, Ermeniler, Dedikoducular, fethanlar, v.b.

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın romanlarında tekniğin bir yetkinlik olmadığı genel kabul gören bir kanıdır. Roman estetiği tekniğinin yenileştiği, çağdaşlaştığı bir dönemde Servet-i Fünuncular'la aynı zaman diliminde yaşadığı düşünülürse, bir Halit Ziya Uşaklıgil'in, bir Mehmet Rauf'un romanlarında ulaştıkları düzeyle karşılaştırıldığında Hüseyin Rahmi'nin romanlarının gerçekten teknik kusurlar taşıdığı söylenmelidir. Örneğin doğalcıları ve gerçekçileri örnek almasına karşın, romanın akışını sık sık keserek kendi düşüncelerini söylemesi, hem roman tekniği açısından kusur sayılır, hemde gerçekçi ve doğalcı akımın anlatılan olaylara romancının karışmaması, yorum yapmaması yalnızca olayı betimlemesi anlayışına karşıdır.

Hüseyin Rahmi, sanatında gerçekçilik ve doğalcılık akımlarından çok etkilenmiş ve bu yolda yapıtlar vermiştir. Onun yapıtlarında, doğalcı geleneğe uygun olarak topluma kötümser, yergici bir gözle bakılır ve çocuklar dışında iyi insan bulmak çok güçtür. Onun doğalcılığı konusunda söylenilecek bir başka yargıda, doğalcıların genel olarak işlediği her toplum için geçerli olacak ilişkileri, aşk, cinayet, evlilik ilişkileri, karı yada kocanın ihaneti gibi konuları değil, yazarın kendi toplumunun hatta denilebilir ki İstanbul'da yaşayan insanların ilişkilerini işlemesidir. Bu da aslında romantiklere özgü konu anlayışından başka bir şey değildir.

Hüseyin Rahmi Gürpınar, romanlarında da öykülerinde de dil estetiğine önem vermez. İlk yapıtlarında yer yer Servet-i Fünun anlatımını uygular. Daha sonra ise hem sözcükleri, hemde anlatımı yalınlaşmaya yönelir. Bu konuda, Cadı Çarpıyor adlı polemik kitabında (1913), “Dilimizde sadeliğin zorunluluğu ve önemi ciddi olarak bilindiği gün edebiyat başlamış olacaktır” demektedir.

ROMANLARI

1.	Şık	1889
2.	İffet	1896
3.	Mutallâka	1898
4.	Mürebbiye	1899
5.	Bir Muadele-i Sevda	1899
6.	Metes	1899
7.	Tesadüf	1900
8.	Nimetşinas	1901
9.	Şıpsevdi	1911
10.	Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç	1912
11.	Sevda Peşinde	1912
12.	Gulyabani	1912
13.	Cadı	1912
14.	Hakka Sığındık	1919
15.	Toraman	1919
16.	Hayattan Sayfalar	1919
17.	Son Arzu	1922
18.	Tebessüm-i Elem	1923
19.	Cehennemlik	1924
20.	Efsuncu Baba	1924
21.	Ben Deli miyim ?	1925
22.	Billur Kalp	1926
23.	Tutuşmuş Gönüller	1926
24.	Evlere Şenlik Kaynanam Nasıl Kudurdu	1927
25.	Muhabbet Tılsımı	1928
26.	Mezarından Kalkan Şehit	1929
27.	Kokotlar Mektebi	1929
28.	Şeytan İşi	1933
29.	Utanmaz Adam	1934
30.	Eşkiya İninde	1935
31.	Kesik Baş	1942
32.	Gönül Bir Yel Değirmenidir Sevda Öğütür	1943
33.	Ölüm Bir Kurtuluş mudur ?	1945
34.	Dirilen İskelet	1946
35.	Dünyanın Mihveri Kadın mı Para mı	1949
36.	Deli Filozof	1964
37.	Acı Gülüş (Tebessüm-i Elem)	1967
38.	Can pazarı	1968
39.	İnsanlar Maymun muydu ?	1968
40.	Namuslu Kokotlar	1973

ÖYKÜLERİ

1.	Kadınlar Vaizi	1920
2.	Meyhanede Hanımlar	1924
3.	Namusla Açlık Meselesi	1933
4.	Katil Buse	1933
5.	İki Hödüğün Seyehati	1933
6.	Tünelden İlk Çıkış	1934
7.	Gönül Ticareti	1939
8.	Melek Sanmıştım Şeytanı	1943
9.	Eti Senin Kemiği Benim	1964

OYUNLARI

1.	Hazan Bülbülü	1916
2.	Kadın Erkekleşince	1933
3.	İki Damla Yaş	1973
4.	Tokuşan Kafalar	1973

KALEM TARTIŞMALARI

1.	Cadı Çarpıyor	1913
2.	Şakavet-i Edebiyye	1913

MAKALELERİ

1.	Müntehabat-ı Hüseyin Rahmi – Bülbül Yuvası	1889-1890

MADDİ UNSURLARIN AÇIKLANMASI

KILIK KIYAFET VE AKSESUAR

Ağbani	: Sarıya çalan beyaz zemini üzerine açık turuncu ipekle süslemeler işlenmiş bez, kumaş.
Arakiye	: Dervişlerin başlarına giydiği, tiftikten yapılmış ince ve hafif bir çeşit takke, başlık.
Atkı	:
Ayakkabı	:
Balgami	: Bir toka türü.
Bez	:
Boyunbağı	: Gömlek yakasının altından geçirilip bağlanan, bir ucu genellikle diğlerinden daha geniş, gömleğın önünü süsleyen, uzun ve dar kumaştan şerit, kravat.
Canfes Şalvar	: Canfes, atkı ve çözgüsü ipek iplikten, genellikle bezayağı örgüyle dokunan, perdahsız, tafta türü bir kumaş. Yıkandığı zaman parlaklığını ve kendine özgü sertliğini yitirmez.
Ceket	:
Cüppe	: Osmanlılar döneminde cübbe ve beyaz sarık, ilmiye sınıfının ve medreselilerin simgesi olmuştu. Geniş ve uzun bir giysidir.
Çakşır	: Eskiden erkeklerin giydiği bir tür şalvar.
Çorap	:
Çuha Saltalı	: Kolları bol yakasız ceket.
Duvak	: Düğün töreninde gelinin geleneksel olarak yüzünü örtecek biçimde başına taktığı, gelinliğı bütünleyen ince tül.
Elbise	:
Eldiven	:
Entari	:
Etek	:

Fanila	:
Ferace	: Kadınların dışarı çıkarken giydikleri kollu, uzun ve genellikle bol, mantoya benzer üstlük. Ferace boyu ayak bileklerini örten , uzun kollu ve geniş bir rob ve arkaya dökülen, geniş bir yakadan oluşuyordu. Genellikle çuha yada softan yapılırdı.
Fes	:
Fistan	: Kadın giysisi, entari.
Fisto	:
Gecelik gömlek	:
Gömlek	:
Hırka	:
İpek	:
İskarpın	: Ökçeli, konçsuz ayakkabı.
Jüpon	: İç etek.
Kadife	:
Kavuk	: Çuhadan yapılmış, üzerine sarık sarılan erkek başlığı. İlk kez I. Bayezıt (1389-1402) döneminde kullanılmaya başlandı. Daha çok devlet görevlilerinin, ilmiye sınıfından olanların ve bazı tarikatçıların kullandığı bir başlık türüdür.
Korsa	: Estetik yada sağlık amacıyla kullanılan, bedenın göğüs, karın, kalça yada bel bölgesini saran, esnek iç giysisi. Tıpta ortopedik korse, ya omurga eğriliklerini düzeltme ya omurga vereminde olduğu gibi biçim bozukluklarının ağırlaşmasını önleme yada omurlar arası eklem ağrılarını dindirme amacıyla kullanılır.
Kırvat	:
Kuşak	:
Kürk	:
Mest	: Üzerine ayakkabı, özellikle lastik ayakkabı giyilen, yumuşak deriden yapılmış, topuksuz bir tür ayakkabı.

Mintan	: Yakasız uzun kollu erkek gömleği. Mintanın etekleri, kalçaları örtecek uzunlukta olur;önüne açılan yırtmaç birkaç düğme ile kapanır. Kolları uzun ve bileziklidir.
Muşamba	:
Palto	:
Pamuk	:
Pantolon	:
Peçe	: Kadınların sokakta yüzlerini örttükleri ince siyah örtü.
Potin	:
Pösteki	: Koyun yada keçi postu.
Redingot	: Eskiden etekleri önde birleşen uzun ve bol erkek giysisi. Bugün bele oturan palto. Redingot, XVII. yy. sonlarından başlayarak İngiltere’de binicilikte kullanılan ve 1725 e doğru Fransa’da kullanılmaya başlanılan giysi. Önden düğmelenen, arkasında ve yanlarında yırtmaç bulunan bol bir mantodur.
Sadakor	: Düz dokunmuş açık saman renginde kalın ipek kumaş.
Sarık	: Fes, külah, kavuk v.b. başlıkların üzerine sarılan ince ve uzun kumaş parçası. Sarık genellikle tülbent abani yada şaldan yapılır.
Şal	:
Şal örtü	:
Şalvar	:
Şapka	:
Şayak	: Dimi örgüyle dokunan, dayanıklı kaba kumaş. Şayak, atkısında kalın numara yün ipliği, çözgüsünde ise genellikle pamuk ipliği kullanılan ucuz bir kumaş tipidir.
Takunye	: Tabanı tek parça tahtadan yapılan ve üste ayağa geçirilen deri bir tasmaı bulunan ayakkabı.
Telatin	: Sağlam ve yumuşak bir deri türü.

Tentene	: Dantel.
Terlik	:
Tuvalet	: 1- Hazırlanmak (giyinmek, taranmak, süslenmek, makyaj yapmak) işi. 2- Kadınların gece giydiği gösterişli giysi.
Tül Örtü	:
Yelek	:
Yemeni	:
Yün	:

MEKÂN

DIŞ MEKÂN

Ağayokuşu :

Ahırkapı Feneri : Ahırkapı, İstanbul sur kapılarından biri; bu kapının bulunduğu semtte İstanbul'un en büyük fenerlerinden Ahırkapı Feneri (1755) mevcuttur.

Aksaray : İstanbul'da semt. II. Mehmet döneminde Konya Aksaray ele geçirilince halkı İstanbul'a gönderildi ve buraya yerleştirildi. Bu yüzden semte de Aksaray denildi.

Balat Çarşısı : İstanbul'da Haliç kıyısında, Fener ile Ayvansaray arasında bir mahalle.

Balık Pazarı : İstanbul'da Eminönü ve Beyoğlu'nda bulunan balık çarşısının adı.

Bayezit : İstanbul'un Eminönü ilçesine bağlı bir semt.

Bedesten : Değerli eşyaların, mücevherlerin, antika eşyaların alınıp satıldığı kapalı çarşı.

Beyoğlu : İstanbul iline bağlı ilçe. Bizans döneminde yerleşim alanı olmayan bu kesime; karşı, yaka, öte anlamına gelen Pera dan kaynaklanan Peran Bağları deniyordu.

Büyükada :

Galata : İstanbul'un Avrupa yakasında canlı bir ticaret merkezidir. Galata Kulesi en önemli yapılarından.

Göksu :

Küpçüler Sokağı :

Samatya : İstanbul'un Fatih ilçesine bağlı bir semt; günümüzde Koca Mustafa Paşa adını aldı.

Süleymaniye : İstanbul'da bir semt. Adını Kanuni Sultan Süleyman için Mimar Sinan'ın yaptığı Süleymaniye Külliyesinden almıştır.

Şişli :

Taksim :

Yalova : Marmara Bölgesinde İstanbul iline bağlı bir ilçe.

İÇ MEKÂN

Ambar	:
Abteshane	:
Bacalı Yük	:
Balkon	:
Cumba	: Üç tarafından sokağı gören pencereli çıkma. Dışa kapalı bir yaşama biçiminin egemen olduğu geleneksel mimaride Türk evlerinde cumba gibi çıkmalarla sokakla bağlantı kurma.
Çubukluk	: Halı, kilim v.b. dövmek için kullanılan çubukların konulduğu dolap yada küçük oda.
Hamam Dairesi	:
Haremlik	: Konak ve yalılarda kadınlara ayrılmış bölüm.
Kiler	: Yiyecek, içecek v.b. erzağın saklandığı oda, ambar yada dolap.
Koridor	:
Mutfak	:
Sahanlık	: Konak ve yalılarda odaları birbirine bağlayan küçük bölmeler.
Salon	:
Sandık Odası	:
Selamlık	: Konak ve yalılarda erkeklere ayrılmış bölüm.
Sofa	:
Tavan Arası	:
Yatak Odası	:

YİYECEK İÇECEK

Armut	:
Badem	:
Baklava	:
Bal	:
Biber	:
Börek	:
Cigara	:
Ciğer	:
Çorba	:
Ekmek	:
Ekmek Kadayıfı	:
Fasulye	:
Fındık	:
Helva	:
Hoşaf	:
Kahve	:
Kurabiye	:
Limon	:
Muhallebi	:
Paça Kaymak	:
Paluze	: Nişasta, su ve şekerle yapılan bir tür tatlı.
Patlıcan	:
Peynir	:
Pilav	:

Revani : İrmik, yağ, yumurta ve şekerle yapılan bir tür hamur tatlısı.

Sigara :

Simit :

Süt :

Sütlac :

Şeker :

Şerbet :

Turfanda Meyve : Mevsimsiz ya da mevsimin hemen başında yetişen meyve.

Turp :

Tuz :

Zeytinyağı :

EŞYA

Ağ	:
Allık	:
Anfor	: İlk Çağdan kalma testi.
Araba	:
Asansör	:
Avize	:
Av tüfeği	:
Ayna	:
Aynalı dolap	:
Baca	:
Bakır	:
Balta	:
Bango	:
Baraka	:
Bardak	:
Barut	:
Barometre	: Atmosfer basıncını ölçmeye yarayan aygıt.
Baston	:
Bıçak	:
Biber çanağı	:
Biblo	: Vitrin, masa, raf v.b. üzerine konulan göz alıcı küçük süs eşyası.
Bostan Dolabı	:
Bostan korkuluğu	:
Boya	:

Burgu	:
Cam	:
Camekân	:
Cendere	: Sıkma işleminde kullanılan aygıt, pres.
Cezve	:
Cüzdan	:
Çan	:
Çanak	:
Çanta	:
Çekmece	:
Çerçeve	:
Çeşme	:
Çıngırak	:
Çingene Çergesi	: Küçük derme çatma çadır.
Çivi	:
Çömlek	: Pişmiş topraktan her türlü kap, kacak v.b.'ye verilen genel ad.
Çuval	:
Davul	:
Demir mandal	:
Demir kanepe	:
Demir parmaklık	:
Dergi	:
Dikiş makinası	:
Dolap	:
Döşek	:

Dümbelek	:
Dürbün	:
Eğer	:
Fanus	: Mum, gaz lambası gibi aydınlatma araçlarının rüzgardan sönmelerini önlemek için çevresine kapatılan cam koruyucu.
Fare kapağı	:
Fayton	: Önde sürücü, arkada yolcular için oturma yeri bulunan, bazısı körüklü, dört tekerlekli, bir yada iki at tarafından çekilen araç.
Fener	: İçine yerleştirilen ışığı dış etkenlerden korumaya yarayan, saydam bir maddeden yapılmış bir maddeyle çevrelenmiş aydınlatma aracı.
Fırça	:
Fırın	:
Fincan	:
Fitul	:
Fılavta	: Nefesle çalınan bir çalgı türü, fülüt.
Gazete	:
Gemi	:
Göbek taşı	:
Gözlük	:
Guguklu saat	:
Halı	:
Hançer	:
Heykel	:
Hırsız feneri	: Üç tarafı kapalı bir yüzü açık ve lambasının arkasında bir ayna bulunan yumruk kadar birşey. Yalnız tutulduğu yeri aydınlatmaya yarar.

İçki fıçısı	:
İğne	:
İp merdiven	:
İskemle	:
İspanyolet	: Pencere sürgülerini açıp kapamaya yarayan tutanak, pencere kolu.
Kabza	: Bir silahın elle tutmaya yarayan bölümü.
Kadeh	:
Kâğıt	:
Kalay	:
Kalem	:
Kalemtraş	:
Kama	:
Kamçı	:
Kandil	: Bir yakıtla bir fitil içeren ve aydınlatmada kullanılan, toprak teneke yada cam kap.
Kanepe	:
Kantar	: Bir taşıtın kütlelerini ölçmede kullanılan tartı aleti.
Kanun	:
Kap	:
Kapı	:
Kapı mandalı	:
Kapı topuzu	:
Katrpostal	:
Karyola	:
Kasa	:
Kâse	:

Kaşık	:
Kayık	:
Kelepçe	:
Keman	:
Kemençe	:
Kılıç	:
Kırbaç	:
Kibrit	:
Kiremit	:
Kitap	:
Kolonya	:
Kopça	: Bir giysiyi kapalı tutmak için, kancanın geçirildiği halka.
Koltuk	:
Kova	:
Kundak	:
Kurşun	:
Küfe	:
Kümes	:
Küp	:
Kürek	:
Lamba	:
Lando	: Dört tekerlekli ve karşılıklı dört kişinin oturabildiği açılıp kapanabilen çift körüklü araba.
Makas	:
Maktain	: Kalemı yontmaya yarayan düzeneek, kalemtraş.

Mangal	:
Manto	:
Marpuç	:
Masa	:
Maymuncuk	:
Mecmua	:
Mendil	:
Mengene	: Sıkıştırıcı aletlere verilen genel ad.
Merdiven	:
Merhem	:
Mertek	:
Mezur	: Terzilikte kullanılan, genellikle birbuçuk metre uzunluğunda şerit metre.
Mızıka	:
Minare	:
Minder	:
Mum	:
Muska	:
Nargile	:
Ocak	: Eski evlerde, odalarda, mutfaklarda duvar içine tuğla yada taştan yapılan ve bacası olan yer.
Öküz arabası	:
Palto	:
Pancur	:
Parmaklık	:
Patera	: Antik. İçmeye ya da tanrıların onuruna yere şarap v.b. dökmeye yarayan, ortası bombeli, ayaksız, az derin, geniş ağızlı kap.

Pencere	:	
Perde	:	
Petrol	:	
Petrol lambası	:	
Peynir tulumu	:	
Piyano	:	
Pomata	:	Eskiden saçlara sürülen yağlı ve kokulu bir madde.
Pudra	:	
Pusula	:	
Raf	:	
Rıhdan	:	Yazının üstüne dökerek mürekkebi kurutmaya yarayan özel kum.
Rovolver	:	Top denilen ve beş yada altı mermi alan silindir biçimindeki fişek yatağı, namlu ile ateşleme sistemi arasına yerleştirilmiş olan otomatik el silahı.
Saat	:	
Sabun	:	
Salıncak	:	
Sandal	:	
Sandalye	:	
Sandık	:	
Sandık sepeti	:	
Sargı	:	
Sarnıç	:	Yağmur sularını biriktirmeye yarayan depo.
Sedir	:	Aralığı ve kolu olmayan, duvara dayanan kısmına yastıklar yerleştirilen kanepe, divan.
Sehba	:	

Sedde	: Vadiyi su baskınlarından korumak amacıyla akarsu kıyısına paralel olarak yapılan bend.
Sepet	:
Sigara tabağı	:
Silah	:
Sinematograf	: Hareketli görüntülerin kaydı ve gösterimi için Lumiere kardeşler tarafından tasarlanan aygıtın markası.
Soba	:
Süpürge	:
Sürgü	:
Sürme	:
Şamalı kibrit	: Mumlu kibrit.
Şamdan	:
Şapka	:
Şemsiye	:
Şişe	:
Tabak	:
Tablo	:
Tahta mandal	:
Takvim	:
Talika	: Üstü kapalı, yaylı, dört tekerlekli araba.
Tambur	:
Tarak	:
Taş	:
Taş merdiven	:
Tava	:

Tef	:
Teleskop	:
Tencere	:
Tepsi	:
Terbiye	: Dizgin; atı yönetmek üzere başını tutmaya yarayan kayış, zincir yad ip.
Testi	:
Tetik	:
Toka	:
Toprak saksı	:
Torba	:
Torna	:
Törpü	:
Tramvay	:
Tren	:
Tulum	:
Tuvalet masası	:
Tül örtü	:
Tütün iskemlesi	:
Tütün kutusu	:
Ud	:
Ütü	:
Valiz	:
Vapur	:
Vazo	:
Yağ	:

Yangın kulesi :

Yastık :

Yatak :

Yazıhane :

Yorgan :

Yular :

Yüzük :

Zamk :

Zar :

Zurna :

İNDEKS

KILIK KIYAFET VE AKSESUAR

A

Ağbani	47, 204
Arakiye	70
Atkı	180
Ayakkabı	179, 219

B

Balgani	70
Bez	25, 277
Boyunbağı	91

C

Canfes Şalvar	148
Ceket	38, 118, 218, 262, 277, 309, 310, 312, 313, 316, 329
Cüppe	29

Ç

Çakşır	218
Çorap	102, 181, 208
Çuha Saltalı	55

D

Duvak 47, 86

E

Elbise 128, 179, 317
Eldiven 84, 199, 287, 292, 305, 310
Entari 70, 110, 224
Etek 181, 182, 192, 271, 285

F

Fanila 110
Ferace 68
Fes 262, 269, 276, 277
Fistan 54, 254, 305
Fisto 194

G

Gecelik gömlek 270
Gömlek 39, 147, 148

H

Hırka 110

İ

İpek 25, 246

İskarpın 260, 281, 305, 309

J

Jupon 38

K

Kadife 167

Kavuk 108

Korsa 23, 169

Kıravat 277, 292, 310, 312

Kuşak 110

Kürk 49

M

Mest	218
Mintan	49
Muşamba	147

P

Palto	179
Pamuk	187
Pantolon	42, 89, 187, 218, 262, 309, 310, 351
Peçe	200, 203, 213, 220
Potin	39, 218
Posteki	49

R

Redingot	56
----------	----

S

Sadakor	91
Sarık	50

Ş

Şal	38
Şal Örtü	158
Şalvar	91, 147, 218
Şapka	305
Şayak	38

T

Takunye	247
Telatin	237
Tentene	33
Terlik	38, 147
Tuvalet	26, 109, 127, 283, 295
Tül örtü	269, 270

Y

Yelek	147
Yemeni	71
Yün	38

YİYECEK İÇECEK

A

Armut 183, 250

B

Badem 203

Baklava 24, 56, 75

Bal 176, 282

Biber 88

Börek 24

C

Cigara 33

Çiğer 125, 206

Ç

Çorba 79, 128

E

Ekmek 79, 196

Ekmek Kadayıfı 75

F

Fasulye 206, 271

Fındık 154

H

Helva 217

Hoşaf 24

K

Kahve 60, 110, 322, 339

Kurabiye 203

L

Limon 242

M

Muhallebi 56

P

Paça Kaymak 117

Paluze 147

Patlıcan	43
Peynir	79, 196, 203
Pilav	117

R

Revani	56
---------------	-----------

S

Sigara	42, 300, 337
Simit	203
Süt	69
Sütlaç	232

Ş

Şeker	277
Şerbet	69

T

Turfanda Meyve	278
Turp	79
Tuz	88

Z

Zeytinyağı	330
-------------------	------------

MEKÂN

DIŞ MEKÂN

A

Ağayokuşu	107
Ahırkapı Feneri	335
Aksaray	88, 143

B

Balat Çarşısı	205
Balık Pazarı	109, 243
Bayezit	204, 231, 249, 273
Bedesten	68
Beyoğlu	88, 106, 143, 150, 179, 239, 246, 277, 290, 291, 298, 305, 327
Büyükkada	239, 287

G

Galata	237
Göksu	212

K

Küpçüler Sokağı	182
-----------------	-----

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ**

**HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR'IN "METRES"
ROMANINDA MADDİ UNSURLAR**

BİTİRME ÇALIŞMASI

HAZIRLAYAN

950549

ALİ ÇOBAN

TEZ DANIŞMANI

DOÇ. DR. BÜLENT YORULMAZ

LEFKOŞA 1999

ÖNSÖZ

Mezuniyet çalışmam için seçtiğim Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın METRES romanı, Kemal Bek tarafından sadeleştirilmiştir. 1998 yedinci baskı olup Özgür yayınevi tarafından basılmıştır.

Romanı okurken ilk önce kelimeleri çıkarıp, bunları fişleme usulü ile ayırdım. Fişlere yazdığım kelimelerden gerekli gördüklerimin anlamlarını bulup yazdım ve kelimeleri alfabetik sıraya dizdim. Daha sonra çalışmamı müsvette kağıtlarına geçirdim ve yazılmak üzere bilgisayara verdim.

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın METRES romanını bana mezuniyet çalışması olarak verdiği için, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Sayın Bülent Yorulmaz'a saygılarımı sunar teşekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

1- Giriş

2- Yazarın Hayatı

3- Açıklamalar

3.1- Kılık Kıyafet ve Aksesuar

3.2- Mekan

3.3- Yiyecek İçecek

3.4- Eşya

4- İndeks

5- Kaynakça

GİRİŞ

Bu romanı seçerken amacım günümüzde kullanılmayan, unutulmuş olan bir takım maddi unsurları ortaya çıkarmak ve bilinmeyenler hakkında gerekli araştırmayı yapıp bunları açıklamaktı.

Metres romanını okurken yazarın basit, anlaşılır dil ve uslûbu sayesinde pek bir zorlukla karşılaşmadım. Romanı çok büyük bir haz duyarak okudum.

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın METRES romanında, mutluluğu ailesinde değil evlilik dışında arayan Hâmi, Müştak ve Reyhan'ın başlarına gelenleri anlatıyor. Parnas İstanbul'a gelerek metreslik mesleği ile geçinen bir Fransız'dır ve üç arkadaşın yaşamlarına bir bomba gibi düşer. Gürpınar bu romanında, yine ibret verici anlatımıyla, güldürüyle ağlatıyı harmanlayarak, okurlarını hem güldürüyor hem de düşündürüyor.

HÜSEYİN RAHİMİ GÜRPINAR

(1864 – 1944)

17 Ağustos 1864'te, İstanbul'un Ayaspaşa semtinde doğan Hüseyin Rahmi Gürpınar, hünkar yaverlerinden Mehmet Sait Paşa'nın oğludur. Çocukluğu teyzesinin Aksaray'daki konağında geçer.

Hüseyin Rahmi, ilk öğreniminden sonra, önce Beyazıt'taki Mahmudiye Rüştîyesi'nde okumaya başlar ama diploma almadan Mahrec-ı Aklam adı verilen bir tür meslek okuluna geçer. Bu okul devlet memuru yetiştiren bir okuldur. 1878'de Mülkiye İdadisi'ne yazılır; ancak ikinci sınıftayken, hastalandığı için ayrılmak zorunda kalır.

1880'de Adliye Nezareti Umur-u Cezaiye Kalemi'nde (Ceza İşleri Bürosu) memur olarak çalışmaya başlar. Daha sonra İkinci Asliye Mahkemesi Namzet üyeliğinde bulunur.

1908 Meşrutiyeti'nden sonra, resmi görevinden ayrılır ve yapıtlarını yayımlamaya başlar.

1912'de Heybeliada'da yaptırdığı köşke taşınır ve ömrünün otuz yılını bu köşte geçirir. 1914'te Darül Bedâi kurulduğu zaman oluşturulan edebi kurul üyeliğine atanır. İkdâm Gazetesi'nde, tiyatro yazıları'da yayınlar. 1936'da Kütahya milletvekili seçilmesi ile başlayan siyasi yaşamı iki dönem sonra 1943'te sona erer. Hüseyin Rahmi Gürpınar, 8 Mart 1944 de vefat eder.

1887'de yayınlanan ilk yazısı, *İstanbul'da Bir Frenk* adını taşır. Hüseyin Rahmi'nin ilk romanı'da 1887'de Ahmet Mithat Efendi'nin çıkardığı Tercuman-ı Hakikat gazetesinde tefrika edilmeye başlar.

Hüseyin Rahmi, daha ilk yapıtı ile yani *Şık* romanı ile büyük ün kazanır. Üstadı Ahmet Mithat Efendi gibi hem okurlarını bilinçlendirmeye, çağdaşlaştırmaya, boş inançlardan, çağdışılıklardan kurtarmaya, hemde bunu yaparken eylendirmeye, okura hoşça vakit geçirtmeye çalışır. Bu arada, ileride değinileceği gibi, belki biraz aşırıya kaçır, öğreticiliğin dozunu biraz kaçırır; ama onun inancına göre, roman estetiği ister zedelensin, ister zedelenmesin, bunun o dönemde, o koşullarda, yaşamsal bir gereği vardır.

Hüseyin Rahmi'nin romanlarında, ilk kez yapmacıksız bir yapı vardır. İstanbul'un bütün semtleriyle, mahallenin delisinden konak hanımefendisine, sokak çocuklarından kayınpederinin evine yan gelen içgüveyine kadar, kimi ve neyi konu alıyorsa onu yerli renkleriyle betimlemesini bilir.

Hüseyin Rahmi, sanatı, halkı yükseltmek için bir araç olarak görür. Bu nedenle, bütün yazarlık yaşamı boyunca üzerine gitmediği, eleştirip alay etmediği hiç bir toplumsal kurum yoktur; iki yüzlü aile ahlakını

(daha doğrusu ahlaksızlığını), dini kötüye kullanıp dünyalıklarını doğrultan yobazları, karısını yada kocasını aldatan eşleri, her türlü rezaleti Avrupalılaştırmanın bir gereği olarak gören kadınları, tüyü bitmedik yetimin hakkını gasp eden ticaret erbabını yergilerinin hedefi olarak işlerken, amacı yalnızca okuru biraz olsun düşündürmek ve eğlendirmektir.

Berna Moran'ın deyişiyle, "halk cahil kaldıkça hiçbir şeyin düzelmeyeceğine inandığından, halkın geleneklere, göreneklere ve dine dayalı zihniyeti yerine, Batı'nın akla, bilime dayalı pozitivist zihniyetini yerleştirmek istemiştir. Onun için, romanlarında hep eski kafa, yeni kafa dediği iki zihniyetin çarpıştığına tanık oluruz.

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Romanları ve Romanlarında Şahıslar Kadrosu adlı yapıtında Önder Göçgün, Hüseyin Rahmi'nin işlediği konuları şöyle sınıflandırmaktadır.

1. Batılılaşmayı yanlış anlayan, davranışları Türk toplumunun gelenekleriyle tezat teşkil ettiği için gülünç durumlara düşen, alafiranga, züppe ve dejenere tiplere yer veren eserler. (Şık, Mürebbiye, Metres, Şipsevdi, Tutuşmuş Gönüller, Gönül Bir Değirmendir Sevda Öğütür, Dirilen İskelet, Kaderin Cilvesi, Can Pazarı).
2. Toplumun gerisine itilmiş, yokluklar içinde kıvranan, genellikle her türlü himayeden mahrum, zavallı, aciz kimseleri ve onların problemlerini, düştükleri kötü durumları ele alan eserler. (İffet, Nimetşinas, Hakka Sığındık, Billur Kalp).
3. Bâtıl şeylere inanan ve bir takım fantastik unsurların etkisinde kalan tipleri konu edilen eserler. (Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç, Gulyabani, Cadı, Efsuncu Baba, Muhabbet Tilsimi, Mezarından Kalkan Şehit, Şeytan İşi).
4. Karı koca geçimsizliklerini ve bunların zeminini hazırlayan çeşitli faktörleri işleyen eserler. (Mutallâka, Tebessüm-i Elem).
5. Kadının veya erkeğin isteğine aykırı olarak yapılan evlilikleri ve bunların olumsuz neticelerini konu alan eserler. (Muadele-i Sevda, Tesadüf, Sevda Peşinde, Son Arzu).
6. Yaşlı erkeklerle evlendirilen genç kızların fizyolojik ve ruhsal çırpınmalarını, ev içindeki veya dışındaki kendi yaşlıları delikanlılarla gayrimeşru münasebetlerini, türlü maceralarını ve neticede tam anlamıyla ahlaki düşüşlerini sergileyen eserler.
7. (Toraman, Cehenlemlik, Dünyanın Mihveri, Kadın mı para mı ?, Namuslu Kokotlar).

8. Toplumu temelinden sarsan sosyal meselerin en mühimlerinden birini teşkil eden fuhuşu, son derece realist ölçüler içerisinde gözler önüne seren eserler. (Hayattan Sayfalar, Kokotlar Mektebi).
9. Felsefeyi hareket noktası kabul ederek, dünya ve ahiret ile ilgili çeşitli hadiselerle uğraşan filozof tavırlı kimseleri, onların fikri ve ruhsal yapılarını, anlayışlarını, davranış özelliklerini, eğilimlerini ve ideallerini ele alan eserler. (Yeni Filozof, İnsanlar Önce Maymun mu idi ?).
10. Ruhsal bakımdan hasta tipleri ve onların toplum içerisindeki son derece olumsuz, zararlı hareketlerini, bir psikolog titizliği ile tahlil ve tenkit eden eserler. (Ben Deli miyim ?, Utanmaz Adam).
11. İlerlemiş yaşlarına ramen, hâlâ olgunlaşmamış ve kendilerini sadece cinsel içgüdülerine teslim etmiş tipleri, yer yer hicvederek ele alan eserler. (Evlere Şenlik Kaynanam Nasıl Kudurdu ?).
12. Tehtit ile para sızdırmak amacıyla kaçırılan insanları ve onlara türlü eziyetler çektiren eşkiyayı konu alan eserler. (Eşkiya İninde).
13. Baştan sona polisiye bir nitelik taşıyan, gerilimi yüksek eserler. (Kesik Baş).
14. Ruhçuluk ve bu nedenle ruhçuluğa inanan kimselerin geçirdikleri sarsıntıları konu alan eserler. (Ölüler Yaşıyor mu ?).
15. Çeşitli psikolojik zigzaglar çizerek çareyi canlarına kıymakta bulan ve neticede intihar manyasına tutulan zavallıları ve onların bu hallerini tasfire yönelik eserler. (Ölüm Bir Kurtuluş mudur ?).

Hüseyin Rahmi'nin romanlarında işlediği tipler, toplumun her kesiminden, her yaştan, her ruhsal durumda olan tiplerdir: Yoksullar, dilenciler, evlatlıklar, öksüz ve yetimler, gayrimeşru çocuklar, iffetsizler, alafranga-dejenere-züppe tipler, yobazlar, milliyetçiler, devrimciler, Fransızlar, Rumlar, Ermeniler, Dedikoducular, fethanlar, v.b.

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın romanlarında tekniğin bir yetkinlik olmadığı genel kabul gören bir kanıdır. Roman estetiği tekniğinin yenileştiği, çağdaşlaştığı bir dönemde Servet-i Fünuncular'la aynı zaman diliminde yaşadığı düşünülürse, bir Halit Ziya Uşaklıgil'in, bir Mehmet Rauf'un romanlarında ulaştıkları düzeyle karşılaştırıldığında Hüseyin Rahmi'nin romanlarının gerçekten teknik kusurlar taşıdığı söylenmelidir. Örneğin doğalcıları ve gerçekçileri örnek almasına karşın, romanın akışını sık sık keserek kendi düşüncelerini söylemesi, hem roman tekniği açısından kusur sayılır, hemde gerçekçi ve doğalcı akımın anlatılan olaylara romancının karışmaması, yorum yapmaması yalnızca olayı betimlemesi anlayışına karşıdır.

Hüseyin Rahmi, sanatında gerçekçilik ve doğalcılık akımlarından çok etkilenmiş ve bu yolda yapıtlar vermiştir. Onun yapıtlarında, doğalcı geleneğe uygun olarak topluma kötümser, yergici bir gözle bakılır ve çocuklar dışında iyi insan bulmak çok güçtür. Onun doğalcılığı konusunda söylenilecek bir başka yargıda, doğalcıların genel olarak işlediği her toplum için geçerli olacak ilişkileri, aşk, cinayet, evlilik ilişkileri, karı yada kocanın ihaneti gibi konuları deyil, yazarın kendi toplumunun hatta denilebilir ki İstanbul'da yaşayan insanların ilişkilerini işlemesidir. Bu da aslında romantiklere özgü konu anlayışından başka bir şey deyildir.

Hüseyin Rahmi Gürpınar, romanlarında da öykülerinde de dil estetiğine önem vermez. İlk yapıtlarında yer yer Servet-i Fünun anlatımını uygular. Daha sonra ise hem sözcükleri, hemde anlatımı yalınlaşmaya yönelir. Bu konuda, Cadı Çarpıyor adlı polemik kitabında (1913), "Dilimizde sadeliğin zorunluluğu ve önemi ciddi olarak bilindiği gün edebiyat başlamış olacaktır" demektedir.

14	Yıkılan Sığındık	14
17	Yıkılan	17
18	Yıkılanın Ayılları	18
20	Yıkılanın	20
21	Yıkılanın Eleni	21
22	Yıkılanın İlk	22
23	Yıkılanın İlk	23
24	Yıkılanın İlk	24
25	Yıkılanın İlk	25
26	Yıkılanın İlk	26
27	Yıkılanın İlk	27
28	Yıkılanın İlk	28
29	Yıkılanın İlk	29
30	Yıkılanın İlk	30
31	Yıkılanın İlk	31
32	Yıkılanın İlk	32
33	Yıkılanın İlk	33
34	Yıkılanın İlk	34
35	Yıkılanın İlk	35
36	Yıkılanın İlk	36
37	Yıkılanın İlk	37
38	Yıkılanın İlk	38
39	Yıkılanın İlk	39
40	Yıkılanın İlk	40
41	Yıkılanın İlk	41
42	Yıkılanın İlk	42
43	Yıkılanın İlk	43
44	Yıkılanın İlk	44
45	Yıkılanın İlk	45
46	Yıkılanın İlk	46
47	Yıkılanın İlk	47
48	Yıkılanın İlk	48
49	Yıkılanın İlk	49
50	Yıkılanın İlk	50
51	Yıkılanın İlk	51
52	Yıkılanın İlk	52
53	Yıkılanın İlk	53
54	Yıkılanın İlk	54
55	Yıkılanın İlk	55
56	Yıkılanın İlk	56
57	Yıkılanın İlk	57
58	Yıkılanın İlk	58
59	Yıkılanın İlk	59
60	Yıkılanın İlk	60
61	Yıkılanın İlk	61
62	Yıkılanın İlk	62
63	Yıkılanın İlk	63
64	Yıkılanın İlk	64
65	Yıkılanın İlk	65
66	Yıkılanın İlk	66
67	Yıkılanın İlk	67
68	Yıkılanın İlk	68
69	Yıkılanın İlk	69
70	Yıkılanın İlk	70
71	Yıkılanın İlk	71
72	Yıkılanın İlk	72
73	Yıkılanın İlk	73
74	Yıkılanın İlk	74
75	Yıkılanın İlk	75
76	Yıkılanın İlk	76
77	Yıkılanın İlk	77
78	Yıkılanın İlk	78
79	Yıkılanın İlk	79
80	Yıkılanın İlk	80
81	Yıkılanın İlk	81
82	Yıkılanın İlk	82
83	Yıkılanın İlk	83
84	Yıkılanın İlk	84
85	Yıkılanın İlk	85
86	Yıkılanın İlk	86
87	Yıkılanın İlk	87
88	Yıkılanın İlk	88
89	Yıkılanın İlk	89
90	Yıkılanın İlk	90
91	Yıkılanın İlk	91
92	Yıkılanın İlk	92
93	Yıkılanın İlk	93
94	Yıkılanın İlk	94
95	Yıkılanın İlk	95
96	Yıkılanın İlk	96
97	Yıkılanın İlk	97
98	Yıkılanın İlk	98
99	Yıkılanın İlk	99
100	Yıkılanın İlk	100

ROMANLARI

1.	Şık	1889
2.	İffet	1896
3.	Mutallâka	1898
4.	Mürebbiye	1899
5.	Bir Muadele-i Sevda	1899
6.	Metes	1899
7.	Tesadüf	1900
8.	Nimetşinas	1901
9.	Şıpsevdi	1911
10.	Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç	1912
11.	Sevda Peşinde	1912
12.	Gulyabani	1912
13.	Cadı	1912
14.	Hakka Sığındık	1919
15.	Toraman	1919
16.	Hayattan Sayfalar	1919
17.	Son Arzu	1922
18.	Tebessüm-i Elem	1923
19.	Cehennemlik	1924
20.	Efsuncu Baba	1924
21.	Ben Deli miyim ?	1925
22.	Billur Kalp	1926
23.	Tutuşmuş Gönüller	1926
24.	Evlere Şenlik Kaynanam Nasıl Kudurdu	1927
25.	Muhabbet Tılsımı	1928
26.	Mezarından Kalkan Şehit	1929
27.	Kokotlar Mektebi	1929
28.	Şeytan İşi	1933
29.	Utanmaz Adam	1934
30.	Eşkiya İninde	1935
31.	Kesik Baş	1942
32.	Gönül Bir Yel Değirmenidir Sevda Öğütür	1943
33.	Ölüm Bir Kurtuluş mudur ?	1945
34.	Dirilen İskelet	1946
35.	Dünyanın Mihveri Kadın mı Para mı	1949
36.	Deli Filozof	1964
37.	Acı Gülüş (Tebessüm-i Elem)	1967
38.	Can pazarı	1968
39.	İnsanlar Maymun muydu ?	1968
40.	Namuslu Kokotlar	1973

ÖYKÜLERİ

1.	Kadınlar Vaizi	1920
2.	Meyhanede Hanımlar	1924
3.	Namusla Açlık Meselesi	1933
4.	Katil Buse	1933
5.	İki Hödüğün Seyehati	1933
6.	Tünelden İlk Çıkış	1934
7.	Gönül Ticareti	1939
8.	Melek Sanmıştım Şeytanı	1943
9.	Eti Senin Kemiği Benim	1964

OYUNLARI

1.	Hazan Bülbülü	1916
2.	Kadın Erkekleşince	1933
3.	İki Damla Yaş	1973
4.	Tokuşan Kafalar	1973

KALEM TARTIŞMALARI

1.	Cadı Çarpıyor	1913
2.	Şakavet-i Edebiyye	1913

MAKALELERİ

1.	Müntehabat-ı Hüseyin Rahmi – Bülbül Yuvası	1889-1890

MADDİ UNSURLARIN AÇIKLANMASI

KILIK KIYAFET VE AKSESUAR

Ağbani	: Sarıya çalan beyaz zemini üzerine açık turuncu ipekle süslemeler işlenmiş bez, kumaş.
Arakiye	: Dervişlerin başlarına giydiği, tiftikten yapılmış ince ve hafif bir çeşit takke, başlık.
Atkı	:
Ayakkabı	:
Balgami	: Bir toka türü.
Bez	:
Boyunbağı	: Gömlek yakasının altından geçirilip bağlanan, bir ucu genellikle diğerinden daha geniş, gömleğin önünü süsleyen, uzun ve dar kumaştan şerit, kravat.
Canfes Şalvar	: Canfes, atkı ve çözgüsü ipek iplikten, genellikle bezayağı örgüyle dokunan, perdahsız, tafta türü bir kumaş. Yıkandığı zaman parlaklığını ve kendine özgü sertliğini yitirmez.
Ceket	:
Cüppe	: Osmanlılar döneminde cübbe ve beyaz sarık, ilmiye sınıfının ve medreselilerin simgesi olmuştu. Geniş ve uzun bir giysidir.
Çakşır	: Eskiden erkeklerin giydiği bir tür şalvar.
Çorap	:
Çuha Saltalı	: Kolları bol yakasız ceket.
Duvak	: Düğün töreninde gelinin geleneksel olarak yüzünü örtecek biçimde başına taktığı, gelinliği bütünleyen ince tül.
Elbise	:
Eldiven	:
Entari	:
Etek	:

Fanila	:
Ferace	: Kadınların dışarı çıkarken giydikleri kollu, uzun ve genellikle bol, mantoya benzer üstlük. Ferace boyu ayak bileklerini örten , uzun kollu ve geniş bir rob ve arkaya dökülen, geniş bir yakadan oluşuyordu. Genellikle çuha yada softan yapılırdı.
Fes	:
Fistan	: Kadın giysisi, entari.
Fisto	:
Gecelik gömlek	:
Gömlek	:
Hırka	:
İpek	:
İskarpın	: Ökçeli, konçsuz ayakkabı.
Jüpon	: İç etek.
Kadife	:
Kavuk	: Çuhadan yapılmış, üzerine sarık sarılan erkek başlığı. İlk kez I. Bayezıt (1389-1402) döneminde kullanılmaya başlandı. Daha çok devlet görevlilerinin, ilmiye sınıfından olanların ve bazı tarikatçıların kullandığı bir başlık türüdür.
Korsa	: Estetik yada sağlık amacıyla kullanılan, bedenın göğüs, karın, kalça yada bel bölgesini saran, esnek iç giysisi. Tıpta ortopedik korse, ya omurga eğriliklerini düzeltme ya omurga vereminde olduğu gibi biçim bozukluklarının ağırlaşmasını önleme yada omurlar arası eklem ağrılarını dindirme amacıyla kullanılır.
Kırvat	:
Kuşak	:
Kürk	:
Mest	: Üzerine ayakkabı, özellikle lastik ayakkabı giyilen, yumuşak deriden yapılmış, topuksuz bir tür ayakkabı.

Mintan	: Yakasız uzun kollu erkek gömleği. Mintanın etekleri, kalçaları örtecek uzunlukta olur;önüne açılan yırtmaç birkaç düğme ile kapanır. Kolları uzun ve bileziklidir.
Muşamba	:
Palto	:
Pamuk	:
Pantolon	:
Peçe	: Kadınların sokakta yüzlerini örttükleri ince siyah örtü.
Potin	:
Pösteki	: Koyun yada keçi postu.
Redingot	: Eskiden etekleri önde birleşen uzun ve bol erkek giysisi. Bugün bele oturan palto. Redingot, XVII. yy. sonlarından başlayarak İngiltere’de binicilikte kullanılan ve 1725 e doğru Fransa’da kullanılmaya başlanılan giysi. Önden düğmelenen, arkasında ve yanlarında yırtmaç bulunan bol bir mantodur.
Sadakor	: Düz dokunmuş açık saman renginde kalın ipek kumaş.
Sarık	: Fes, külah, kavuk v.b. başlıkların üzerine sarılan ince ve uzun kumaş parçası. Sarık genellikle tülbent abani yada şaldan yapılır.
Şal	:
Şal örtü	:
Şalvar	:
Şapka	:
Şayak	: Dimi örgüyle dokunan, dayanıklı kaba kumaş. Şayak, atkısında kalın numara yün ipliği, çözgüsünde ise genellikle pamuk ipliği kullanılan ucuz bir kumaş tipidir.
Takunye	: Tabanı tek parça tahtadan yapılan ve üste ayağa geçirilen deri bir tasmaı bulunan ayakkabı.
Telatin	: Sağlam ve yumuşak bir deri türü.

Tentene : Dantel.

Terlik :

Tuvalet : 1- Hazırlanmak (giyinmek, taranmak, süslenmek, makyaj yapmak) işi. 2- Kadınların gece giydiği gösterişli giysi.

Tül Örtü :

Yelek :

Yemeni :

Yün :

MEKÂN

DIŞ MEKÂN

Ağayokuşu :

Ahırkapı Feneri : Ahırkapı, İstanbul sur kapılarından biri; bu kapının bulunduğu semtte İstanbul'un en büyük fenerlerinden Ahırkapı Feneri (1755) mevcuttur.

Aksaray : İstanbul'da semt. II. Mehmet döneminde Konya Aksaray ele geçirilince halkı İstanbul'a gönderildi ve buraya yerleştirildi. Bu yüzden semte de Aksaray denildi.

Balat Çarşısı : İstanbul'da Haliç kıyısında, Fener ile Ayvansaray arasında bir mahalle.

Balık Pazarı : İstanbul'da Eminönü ve Beyoğlu'nda bulunan balık çarşısının adı.

Bayezit : İstanbul'un Eminönü ilçesine bağlı bir semt.

Bedesten : Değerli eşyaların, mücevherlerin, antika eşyaların alınıp satıldığı kapalı çarşı.

Beyoğlu : İstanbul iline bağlı ilçe. Bizans döneminde yerleşim alanı olmayan bu kesime; karşı, yaka, öte anlamına gelen Pera dan kaynaklanan Peran Bağları deniyordu.

Büyükada :

Galata : İstanbul'un Avrupa yakasında canlı bir ticaret merkezidir. Galata Kulesi en önemli yapılarından.

Göksu :

Küpçüler Sokağı :

Samatya : İstanbul'un Fatih ilçesine bağlı bir semt; günümüzde Koca Mustafa Paşa adını aldı.

Süleymaniye : İstanbul'da bir semt. Adını Kanuni Sultan Süleyman için Mimar Sinan'ın yaptığı Süleymaniye Külliyesinden almıştır.

Şişli :

Taksim :

Yalova : Marmara Bölgesinde İstanbul iline bağlı bir ilçe.

İÇ MEKÂN

Ambar	:
Abteshane	:
Bacalı Yük	:
Balkon	:
Cumba	: Üç tarafından sokağı gören pencereli çıkma. Dışa kapalı bir yaşama biçiminin egemen olduğu geleneksel mimaride Türk evlerinde cumba gibi çıkmalarla sokakla bağlantı kurma.
Çubukluk	: Halı, kilim v.b. dövmek için kullanılan çubukların konulduğu dolap yada küçük oda.
Hamam Dairesi	:
Haremlik	: Konak ve yalılarda kadınlara ayrılmış bölüm.
Kiler	: Yiyecek, içecek v.b. erzağın saklandığı oda, ambar yada dolap.
Koridor	:
Mutfak	:
Sahanlık	: Konak ve yalılarda odaları birbirine bağlayan küçük bölmeler.
Salon	:
Sandık Odası	:
Selamlık	: Konak ve yalılarda erkeklere ayrılmış bölüm.
Sofa	:
Tavan Arası	:
Yatak Odası	:

YİYECEK İÇECEK

Armut	:	
Badem	:	
Baklava	:	
Bal	:	
Biber	:	
Börek	:	
Cigara	:	
Ciğer	:	
Çorba	:	
Ekmek	:	
Ekmek Kadayıfı	:	
Fasulye	:	
Fındık	:	
Helva	:	
Hoşaf	:	
Kahve	:	
Kurabiye	:	
Limon	:	
Muhallebi	:	
Paça Kaymak	:	
Paluze	:	Nişasta, su ve şekerle yapılan bir tür tatlı.
Patlıcan	:	
Peynir	:	
Pilav	:	

Revani : İrmik, yağ, yumurta ve şekerle yapılan bir tür hamur tatlısı.

Sigara :

Simit :

Süt :

Sütlac :

Şeker :

Şerbet :

Turfanda Meyve : Mevsimsiz ya da mevsimin hemen başında yetişen meyve.

Turp :

Tuz :

Zeytinyağı :

EŞYA

Ağ	:
Allık	:
Anfor	: İlk Çağdan kalma testi.
Araba	:
Asansör	:
Avize	:
Av tüfeği	:
Ayna	:
Aynalı dolap	:
Baca	:
Bakır	:
Balta	:
Bango	:
Baraka	:
Bardak	:
Barut	:
Barometre	: Atmosfer basıncını ölçmeye yarayan aygıt.
Baston	:
Bıçak	:
Biber çanağı	:
Biblo	: Vitrin, masa, raf v.b. üzerine konulan göz alıcı küçük süs eşyası.
Bostan Dolabı	:
Bostan korkuluğu	:
Boya	:

Burgu	:
Cam	:
Camekân	:
Cendere	: Sıkma işleminde kullanılan aygıt, pres.
Cezve	:
Cüzdan	:
Çan	:
Çanak	:
Çanta	:
Çekmece	:
Çerçeve	:
Çeşme	:
Çıngırak	:
Çingene Çergesi	: Küçük derme çatma çadır.
Çivi	:
Çömlek	: Pişmiş topraktan her türlü kap, kacak v.b.'ye verilen genel ad.
Çuval	:
Davul	:
Demir mandal	:
Demir kanepe	:
Demir parmaklık	:
Dergi	:
Dikiş makinası	:
Dolap	:
Döşek	:

Dümbelek	:
Dürbün	:
Eğer	:
Fanus	: Mum, gaz lambası gibi aydınlatma araçlarının rüzgardan sönmelerini önlemek için çevresine kapatılan cam koruyucu.
Fare kapağı	:
Fayton	: Önde sürücü, arkada yolcular için oturma yeri bulunan, bazısı körüklü, dört tekerlekli, bir yada iki at tarafından çekilen araç.
Fener	: İçine yerleştirilen ışığı dış etkenlerden korumaya yarayan, saydam bir maddeden yapılmış bir maddeyle çevrelenmiş aydınlatma aracı.
Fırça	:
Fırın	:
Fincan	:
Fitul	:
Fılavta	: Nefesle çalınan bir çalgı türü, fülüt.
Gazete	:
Gemi	:
Göbek taşı	:
Gözlük	:
Guguklu saat	:
Halı	:
Hançer	:
Heykel	:
Hırsız feneri	: Üç tarafı kapalı bir yüzü açık ve lambasının arkasında bir ayna bulunan yumruk kadar birşey. Yalnız tutulduğu yeri aydınlatmaya yarar.

İçki fıçısı	:
İğne	:
İp merdiven	:
İskemle	:
İspanyolet	: Pencere sürgülerini açıp kapamaya yarayan tutanak, pencere kolu.
Kabza	: Bir silahın elle tutmaya yarayan bölümü.
Kadeh	:
Kâğıt	:
Kalay	:
Kalem	:
Kalemtraş	:
Kama	:
Kamçı	:
Kandil	: Bir yakıtla bir fitil içeren ve aydınlatmada kullanılan, toprak teneke yada cam kap.
Kanepe	:
Kantar	: Bir taşıtın kütlelerini ölçmede kullanılan tartı aleti.
Kanun	:
Kap	:
Kapı	:
Kapı mandalı	:
Kapı topuzu	:
Katrpostal	:
Karyola	:
Kasa	:
Kâse	:

Kaşık	:
Kayık	:
Kelepçe	:
Keman	:
Kemençe	:
Kılıç	:
Kırbaç	:
Kibrit	:
Kiremit	:
Kitap	:
Kolonya	:
Kopça	: Bir giysiyi kapalı tutmak için, kancanın geçirildiği halka.
Koltuk	:
Kova	:
Kundak	:
Kurşun	:
Küfe	:
Kümes	:
Küp	:
Kürek	:
Lamba	:
Lando	: Dört tekerlekli ve karşılıklı dört kişinin oturabildiği açılıp kapanabilen çift körüklü araba.
Makas	:
Maktain	: Kalemı yontmaya yarayan düzeneek, kalemtraş.

Mangal	:
Manto	:
Marpuç	:
Masa	:
Maymuncuk	:
Mecmua	:
Mendil	:
Mengene	: Sıkıştırıcı aletlere verilen genel ad.
Merdiven	:
Merhem	:
Mertek	:
Mezur	: Terzilikte kullanılan, genellikle birbuçuk metre uzunluğunda şerit metre.
Mızıka	:
Minare	:
Minder	:
Mum	:
Muska	:
Nargile	:
Ocak	: Eski evlerde, odalarda, mutfaklarda duvar içine tuğla yada taştan yapılan ve bacası olan yer.
Öküz arabası	:
Palto	:
Pancur	:
Parmaklık	:
Patera	: Antik. İçmeye ya da tanrıların onuruna yere şarap v.b. dökmeye yarayan, ortası bombeli, ayaksız, az derin, geniş ağızlı kap.

Pencere	:	
Perde	:	
Petrol	:	
Petrol lambası	:	
Peynir tulumu	:	
Piyano	:	
Pomata	:	Eskiden saçlara sürülen yağlı ve kokulu bir madde.
Pudra	:	
Pusula	:	
Raf	:	
Rıhdan	:	Yazının üstüne dökerek mürekkebi kurutmaya yarayan özel kum.
Rovolver	:	Top denilen ve beş yada altı mermi alan silindir biçimindeki fişek yatağı, namlu ile ateşleme sistemi arasına yerleştirilmiş olan otomatik el silahı.
Saat	:	
Sabun	:	
Salıncak	:	
Sandal	:	
Sandalye	:	
Sandık	:	
Sandık sepeti	:	
Sargı	:	
Sarnıç	:	Yağmur sularını biriktirmeye yarayan depo.
Sedir	:	Aralığı ve kolu olmayan, duvara dayanan kısmına yastıklar yerleştirilen kanepe, divan.
Sehba	:	

Sedde	: Vadiyi su baskınlarından korumak amacıyla akarsu kıyısına paralel olarak yapılan bend.
Sepet	:
Sigara tabağı	:
Silah	:
Sinematograf	: Hareketli görüntülerin kaydı ve gösterimi için Lumiere kardeşler tarafından tasarlanan aygıtın markası.
Soba	:
Süpürge	:
Sürgü	:
Sürme	:
Şamalı kibrit	: Mumlu kibrit.
Şamdan	:
Şapka	:
Şemsiye	:
Şişe	:
Tabak	:
Tablo	:
Tahta mandal	:
Takvim	:
Talika	: Üstü kapalı, yaylı, dört tekerlekli araba.
Tambur	:
Tarak	:
Taş	:
Taş merdiven	:
Tava	:

Tef	:
Teleskop	:
Tencere	:
Tepsi	:
Terbiye	: Dizgin; atı yönetmek üzere başını tutmaya yarayan kayış, zincir yad ip.
Testi	:
Tetik	:
Toka	:
Toprak saksı	:
Torba	:
Torna	:
Törpü	:
Tramvay	:
Tren	:
Tulum	:
Tuvalet masası	:
Tül örtü	:
Tütün iskemlesi	:
Tütün kutusu	:
Ud	:
Ütü	:
Valiz	:
Vapur	:
Vazo	:
Yağ	:

Yangın kulesi :

Yastık :

Yatak :

Yazıhane :

Yorgan :

Yular :

Yüzük :

Zamk :

Zar :

Zurna :

İNDEKS

KILIK KIYAFET VE AKSESUAR

A

Ağbani	47, 204
Arakiye	70
Atkı	180
Ayakkabı	179, 219

B

Balgani	70
Bez	25, 277
Boyunbağı	91

C

Canfes Şalvar	148
Ceket	38, 118, 218, 262, 277, 309, 310, 312, 313, 316, 329
Cüppe	29

Ç

Çakşır	218
Çorap	102, 181, 208
Çuha Saltalı	55

D

Duvak 47, 86

E

Elbise 128, 179, 317
Eldiven 84, 199, 287, 292, 305, 310
Entari 70, 110, 224
Etek 181, 182, 192, 271, 285

F

Fanila 110
Ferace 68
Fes 262, 269, 276, 277
Fistan 54, 254, 305
Fisto 194

G

Gecelik gömlek 270
Gömlek 39, 147, 148

H

Hırka 110

İ

İpek 25, 246

İskarpın 260, 281, 305, 309

J

Jupon 38

K

Kadife 167

Kavuk 108

Korsa 23, 169

Kıravat 277, 292, 310, 312

Kuşak 110

Kürk 49

M

Mest	218
Mintan	49
Muşamba	147

P

Palto	179
Pamuk	187
Pantolon	42, 89, 187, 218, 262, 309, 310, 351
Peçe	200, 203, 213, 220
Potin	39, 218
Posteki	49

R

Redingot	56
----------	----

S

Sadakor	91
Sarık	50

Ş

Şal	38
Şal Örtü	158
Şalvar	91, 147, 218
Şapka	305
Şayak	38

T

Takunye	247
Telatin	237
Tentene	33
Terlik	38, 147
Tuvalet	26, 109, 127, 283, 295
Tül örtü	269, 270

Y

Yelek	147
Yemeni	71
Yün	38

YİYECEK İÇECEK

A

Armut 183, 250

B

Badem 203

Baklava 24, 56, 75

Bal 176, 282

Biber 88

Börek 24

C

Cigara 33

Çiğer 125, 206

Ç

Çorba 79, 128

E

Ekmek 79, 196

Ekmek Kadayıfı 75

F

Fasulye 206, 271

Fındık 154

H

Helva 217

Hoşaf 24

K

Kahve 60, 110, 322, 339

Kurabiye 203

L

Limon 242

M

Muhallebi 56

P

Paça Kaymak 117

Paluze 147

Patlıcan	43
Peynir	79, 196, 203
Pilav	117

R

Revani	56
---------------	-----------

S

Sigara	42, 300, 337
Simit	203
Süt	69
Sütlaç	232

Ş

Şeker	277
Şerbet	69

T

Turfanda Meyve	278
Turp	79
Tuz	88

Z

Zeytinyağı	330
-------------------	------------

MEKÂN

DIŞ MEKÂN

A

Ağayokuşu	107
Ahırkapı Feneri	335
Aksaray	88, 143

B

Balat Çarşısı	205
Balık Pazarı	109, 243
Bayezit	204, 231, 249, 273
Bedesten	68
Beyoğlu	88, 106, 143, 150, 179, 239, 246, 277, 290, 291, 298, 305, 327
Büyükkada	239, 287

G

Galata	237
Göksu	212

K

Küpçüler Sokağı	182
-----------------	-----

S

Samatya 356

Süleymaniye 88, 143

Ş

Şişli 300

T

Taksim 89, 150, 327

Y

Yalova 287

İÇ MEKÂN

A

Ambar 107, 187, 206

Abteshane 268

B

Bacalı Yük 257

Balkon 266, 267

C

Cumba 186

Ç

Çubukluk 268

H

Hamam Dairesi 333, 336

Haremlik 258, 264, 280

K

Kiler 107

Koridor 278, 314, 332

M

Mutfak 329

S

Sahanlık 268

Salon 72, 126, 295, 302

Sandık Odası 268, 282, 347

Selamlık 258, 264, 280, 348

Sofa 108, 109, 112, 149, 278, 314

T

Tavan Arası 142, 257, 278

Y

Yatak Odası 319, 322

EŞYA

A

Ağ 235

Allık 37

Anfor 98, 131, 127

Araba 82, 88, 150, 182, 203, 204, 205, 300, 303, 307, 346

Asansör 222

Avize 54

Av tüfeği 109

Ayna 113, 127, 156, 159, 178, 180, 199, 270

Aynalı dolap 269

B

Baca 180, 235, 257, 258

Bakır 210

Balta	334
Bango	127
Baraka	182, 207, 209
Bardak	196
Barut	381
Barometre	99
Baston	84, 179
Bıçak	103, 224, 288, 346
Biber çanağı	134
Biblo	98
Bostan Dolabı	80, 236
Bostan korkuluğu	276
Boya	146
Burgu	259, 261, 269

C

Cam	223
Camekân	39, 137, 246, 305
Cendere	25
Cezve	138
Cüzdan	139

Ç

Çan	157
Çanak	126
Çanta	129, 180, 182, 184, 211, 213, 227, 228, 244, 284, 290, 329, 347
Çekmece	182, 207
Çerçeve	170, 223
Çeşme	185
Çingirak	310, 312, 313, 314, 328
Çingene Çergesi	159
Çivi	78
Çömlek	98, 126, 127
Çuval	195

D

Davul	71, 188
Demir mandal	267
Demir kanepe	196
Demir parmaklık	259
Dergi	83
Dikiş makinası	248
Dolap	125, 142, 193, 237
Döşek	79, 174, 202, 240, 270, 271, 273, 276, 280, 298, 317
Dümbelek	188
Dürbün	180

E

Eğer 352

F

Fanus 54, 137

Fare kapanı 247

Fayton 53

Fener 108, 261, 282

Fırça 146

Fırın 239

Fincan 110

Fılavta 53

Fıtil 138

G

Gazete 83, 167, 189, 208, 255, 325

Gemi 80, 169

Göbek taşı 164

Gözlük 41, 292

Guguklu saat 109, 112

H

Halı	95, 146, 151
Hançer	49, 150, 242
Heykel	201
Hırsız feneri	259, 267

İ

İçki fıçısı	334
İğne	68, 199
İp merdiven	259, 260
İskemle	127, 149, 150, 182, 223
İspanyolet	267

K

Kabza	150
Kadeh	115
Kâğıt	125, 155, 213, 220, 343
Kalay	210
Kalem	159, 160, 189, 212, 213, 286, 343, 351
Kalemtraş	212

Kama	290, 304, 345
Kamçı	347
Kandil	146, 147, 270
Kanepe	333
Kantar	126
Kanun	53
Kap	115, 145
Kapı	123, 141, 171, 189, 223, 235, 257, 259, 267, 313, 315, 328
Kapı mandalı	224
Kapı topuzu	315
Katrpostal	147
Karyola	269, 270, 287, 316, 317
Kasa	259, 320
Kâse	137, 141
Kaşık	128, 198
Kayık	46, 157, 180, 199, 217, 229, 332
Kelepçe	262
Keman	53
Kemençe	54
Kılıç	325
Kırbaç	89, 169
Kibrit	210, 213
Kiremit	209
Kitap	92, 107, 113, 135, 161, 220
Kolonya	127, 196, 346
Kopça	25

Koltuk	72, 141, 194, 230, 244, 276, 277, 303
Kova	80, 82, 149, 236
Kundak	26, 47
Kurşun	295, 325, 345, 346
Küfe	202
Kümes	190
Küp	127
Kürek	159, 167, 168

L

Lamba	157
Lando	53

M

Makas	70, 175
Maktain	212
Mangal	320
Manto	355
Marpuç	61, 147
Masa	92, 149, 158, 290, 295, 343
Maymuncuk	259, 260
Mecmua	83, 90, 91, 135, 147

Mendil	120, 164, 174, 208
Mengene	27
Merdiven	139, 172, 268, 280, 313, 315, 332, 347
Merhem	164
Mertek	269, 278
Mezur	23
Mızıka	155
Minare	260
Minder	78, 207
Mum	112, 223, 270, 277
Muska	127

N

Nargile	60, 147
----------------	---------

O

Ocak	149, 159, 173, 239
-------------	--------------------

Ö

Öküz arabası	206
---------------------	-----

P

Palto	179
Pancur	47, 167, 168, 267, 282
Parmaklık	267
Patera	126
Pencere	75, 108, 109, 123, 144, 146, 168, 180, 192, 208, 223, 230, 235, 244, 257, 259, 267, 264, 303, 308, 309
Perde	50, 71, 146, 162, 201, 202
Petrol	187
Petrol lambası	108
Peynir tulumu	128
Piyano	53, 169
Pomata	305
Pudra	37, 38, 235, 260, 305
Pusula	126

R

Raf	33
Rıhdan	208
Rovolver	290, 307, 309, 313, 305, 315, 317, 318, 320, 322

S

Saat	92, 137, 166, 180, 264
Sabun	37
Salıncak	271
Sandal	167, 168, 217
Sandalye	41, 117, 159, 180, 289
Sandık	182, 206, 214
Sandık sepeti	67
Sargı	164
Sarnıç	82
Sedir	146, 147, 303, 343, 344
Sehba	149
Sedde	264
Sepet	159
Sigara tabağı	149
Silah	302, 315, 317, 319, 320, 326
Sinematograf	287
Soba	81
Süpürge	75
Sürgü	265
Sürme	309

Tepel 110, 167

Yerliğin 83

Ş

Şamalı kibrit	264, 267, 339
Şamdan	269, 276, 279
Şapka	305
Şemsiye	60
Şişe	126, 168, 347

T

Tabak	195
Tablo	147, 170
Tahta mandal	268
Takvim	113
Talika	348
Tambur	53
Tarak	70
Taş	79, 137
Taş merdiven	264
Tava	189
Tef	53
Teleskop	270
Tencere	187
Tepsi	110, 169, 208, 295
Terbiye	88

Testi	176, 247, 350
Tetik	320
Toka	355
Toprak saksı	206
Torba	107, 158
Torna	222
Törpü	259
Tramvay	81, 84, 205
Tren	356
Tulum	178, 340
Tuvalet masası	230, 260
Tül örtü	270, 303, 307
Tütün iskemlesi	149
Tütün kutusu	166

U

Ud	53, 148
----	---------

Ü

Ütü	188
-----	-----

V

Valiz	61, 329
Vapur	84, 172, 180, 185, 195, 199, 200, 201, 202, 217, 229, 231, 239, 273, 290, 370, 330, 355, 356
Vazo	98, 126, 127

Y

Yağ	165
Yangın kulesi	159
Yastık	146, 270
Yatak	116, 127, 129
Yazıhane	113
Yorgan	202
Yular	119
Yüzük	68

Z

Zamk	175
Zar	68, 110, 158, 173, 174, 175, 290
Zurna	159

KAYNAKÇA

Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi

GÜRPINAR Hüseyin Rahmi, Metres, Özgür Yayınları, 1998